

/caingorms SCHOTSE

TEKST: DIETER VAN HOLDER

NA EEN LANGE DRUILERIGE WINTER DIE MEER WEG HAD VAN EEN HERFST DIE GEEN PLAATS WOU MAKEN, KWAM DE KROKUSVAKANTIE IN ZICHT EN WERD HET VERLANGEN OM EENS UIT DE SLEUR TE ONTSNAPPEN BIJNA ONDRAGELIJK. AL SNEL KWAMEN WE UIT BIJ DE CAIRNGORMS, EEN MYSTERIEUS EN WOEST GEBIED IN DE SCHOTSE HIGHLANDS WAAR DE BRITTEN TIJDENS DE WINTER VAAK DE MEEST WAANZINNIGE DINGEN DOEN. MONKEY THINK, MONKEY DO...

Na wat kaartstudie en wat googelen kwam ik uit bij een driedaagse tocht op en rond de hoogste toppen in het hart van de Cairngorms met overnachtingen in twee goeie bothies (kleine onbemande schuilhutten die je in afgelegen gebieden in het VK aantreft). Een geëngageerde tocht die toch enig uithoudingsvermogen en deftig materiaal vraagt. Gelukkig vond ik in Klaas en Ward een groepje vrienden die op elkaar ingespeeld zijn.

DAG 1: LITTLE BRITAIN

Na uren "THE NORTH" gevolgd te hebben maken de rollende velden waar je ieder moment verwacht een onstuimige groep roodgejaste ruiters op vossenjacht te zien, plaats voor steeds hoger wordende heuvels met hier en daar een restje sneeuw op de toppen. Dat de natuur hier baas is, wordt duidelijk wanneer de ellenlange rechte autostrades in wegen die zich noodgedwongen rond de contouren van het landschap plooiën veranderen. De thermometer daalt en ons gemoed zwelt wanneer de wolken af en toe open gaan om volledig witte toppen te ontsluiten. We weten weer waarom we zo ver rijden!

We brengen de nacht door in de mannesslaapzaal van het Youth Hostel in Aviemore. Na ongelooflijk hard te verliezen in enkele spelletjes pool met een paar Britten kruipen we vroeg onder de wol. We zijn moe van de lange dag reizen en de volgende dag willen we er zo vroeg mogelijk aan beginnen.

OTLAND

DAG 2: WHITEOUT

De dag begint slecht. De weg naar de Sugar Bowl is gesloten wegens harde spindrift, maar na anderhalf uur wachten, wordt de weg geopend. In een sliert van auto's vol skiërs en snowboarders banen we ons een weg naar boven.

Wanneer we ons aanmelden bij het Ranger Station zien we daar iets dat ons met verstomming slaat: Op een A4'tje aan de muur hangt "If you're going snowholing please fill in this form". Snowholing?! Vanuit onze boeken over bergsport kennen we sneeuwholen als een reddingsmiddel voor wanneer je noodgedwongen vast komt te zitten, en hier wordt dat blijkbaar recreatief gedaan.

Meer zelfs, het is zo normaal dat een simpel A4'tje aan een muur volstaat! Nog maar eens een voorbeeld van hoe Britten van hun ruwe natuur weten te "genieten". Ik ben alvast blij met de gedachte aan een droge bothy.

We beginnen de heuvel in zuidoostelijke richting, richting Cnap Coir na Spreidhe, op te wandelen en al gauw begint het ons te dagen dat het een Schotse dag zal worden. Reeds op deze hoogte (rond de 700m) verdwijnt het pad onder een dikke laag ijs en poedersneeuw. Hoe hoger we komen, hoe harder het waait en dat mag echt letterlijk genomen worden.

Eens we het hoogste gebouw van de skilift (Ptarmigan) bereiken, zijn we blij dat we de windluwe kant van het gebouw kunnen gebruiken om onze sneeuwschoenen aan te trekken.

De wind is intussen zo sterk toegenomen dat wanneer we onze skistokken los laten ze horizontaal aan onze polslussen bengelen. Over de grond jaagt de snijdende spindrift tot op kniehoogte.

Iets drinken, een Snicker naar binnen en verder naar Cairn Gorm (1245m). Tegen de tijd dat we Cairn Gorm bereiken bevinden we ons in de ergste whiteout die ik ooit heb meegemaakt. De harde westenwind duwt ons meermaals uit balans en de kleine metalen pinnen onder onze sneeuwschoenen dienen op de kaalgeblazen ijsplaten tussen de stenen slechts als improvisaire stijgijsers. Onze kledij is zo goed mogelijk dichtgesnoerd en we beseffen ineens terug waarom we honderden euro's aan wind- en waterdicht materiaal hebben uitgegeven. Het meest waardevol in deze situatie is wel het GPS-toestel dat ik "in 't geval van..." geleend heb van Jens van Mounteqshop. Merci Jens!

Ik had op voorhand in Google Earth een hele hoop waypoints aangemaakt voor een hoofdroute en wat alternatieven. Intussen zijn die GPS en de waypoints het enige dat we nog hebben om op te navigeren. De spindrift is bij momenten een muur van snijdend ijs en wanneer we dan toch even een handschoen uit moeten trekken zijn we bang dat hij weg zal vliegen. Een kaart uithalen alleen al zou een enorm gedoe met risico op verlies zijn en bovendien hebben we in het allesomvattend wit geen enkel referentiepunt meer om op te navigeren. Ik prijs me gelukkig dat ik niet op kaarthoeken en stappen tellen moet navigeren.

Ik prijs me ook gelukkig dat ik met Ward en Klaas in deze situatie ben beland. Wanneer ik naar m'n vrienden kijk, lees ik rust en vertrouwen van hun gezichten af. Ze zijn goed beschermd, fit en ze maken zich geen zorgen over de GPS en m'n voorbereiding. Of tenminste: niet hardop. Zonder de GPS of met andere mensen was het voor mij nu "game over" geweest, maar het voelt goed en we gaan verder...

De route loopt langs graten en heuvelruggen richting Ben McDui, de tweede hoogste berg van het VK en de hoogste van de Cairngorms. Wat op een andere dag een graatwandeling met fantastische verzichten kan zijn, is vandaag een poolreis. Praten is door het geloei van de wind bijna onmogelijk en wanneer we eens samenhokken om wat te drinken schreeuwt een van ons "Stel je Sanne Bosteels op het poolijs voor!"

We buigen af richting het zuidwesten waar we zonder het te zien Stob Coirean t-Sneachda (1176m) en Cairn Lochan (1215m) passeren. We hebben de westenwind nu vlak van voor, het rondvliegend ijs snijdt in onze gezichten en maakt ons zo goed als blind. Geregeld keer ik om om te zien hoe m'n vrienden nog steeds even kalm en vastberaden achter me aan ploeteren. Ik probeer een dikke tien meter van eventuele cornices (overhangende sneeuwluifels) weg te blijven en stel m'n vertrouwen in het GPS-toestel.

Na Cairn Lochan buigen we terug zuidwaards om de laatste paar km naar Ben McDui te overwinnen. De whiteout houdt nu reeds uren aan maar begint stilaan te minderen. Af en toe wordt de witte muur dunner of trekken de nevelen net lang genoeg open om ons maagdelijk witte landschappen te tonen om ons dan snel terug te omsluiten. De spookachtige zon die zwak zichtbaar is als een lampje achter een witte sluier dient als kompas en af en toe moet ik stoppen om m'n gevoel voor ruimte terug op orde te schudden. Door de spindrift die met waanzinnige snelheden over de grond raast, lijkt de grond een kolkende rivier te zijn. Dat in combinatie met het constant inleunen en tegensturen in de aanhoudende wind werkt zeer desoriënterend. Zonder hulpmiddelen zou een rechte lijn aanhouden hier onmogelijk zijn.

In de vroege namiddag bereiken we het hoogste punt. Nergens om ons heen zien we iets dat hoger ligt. We staan op Ben McDui (1309m), eerder een bolle stomp dan een spits. Veel verder dan enkele tientallen meters zien we niet. Ik weet niet wat mijn vrienden voelden of dachten, maar ik had niet het gevoel dat we een top beklommen hadden, maar eerder dat we diep "in iets" waren doorgedrongen.

We buigen af richting oost-noordoost en met de wind in de rug beginnen we af te dalen richting Loch Etchachan. Na een tijdje trekt de nevel open en kunnen we eindelijk de wereld om ons heen zien. Terwijl we afdalen speuren m'n ogen naar het grote bergmeer dat ergens voor me zou moeten liggen maar het duurt even voor ik beseft dat het grote platte witte vlak daar beneden het meer is. Het meer is volledig dichtgevroren en besneeuwd.

We laten de GPS voor wat hij is en nemen er de kaart bij. Op zicht en gezond verstand bewegen we ons naar de opening waar het water van Loch Etchachan een oost-west georiënteerde vallei in stroomt... waar we onze bothy voor de nacht vinden.

Tijdens de laatste afdaling naar de Hutchinson Memorial bothy bereikt de kracht van de wind z'n hoogtepunt. De westenwind, nu pal in de rug, stort zich van de helling en blaast ons herhaaldelijk bijna omver. Wanneer we bij de hut aankomen heeft de wind een spiraalvormig sleuf rond geblazen waarin zich een prachtig ijspatroon ontwikkeld heeft. Eens binnen zijn we licht verdoofd en is het wennen aan de stilte na het aanhoudende gebeuk van de dag. Na een warme maaltijd en een paar goeie slokken whisky verschijnen er terug brede glimlachen. Al vroeg liggen we in onze slaapzakken en lezen elkaar voor uit een boek over grote ontdekkingsreizen in Brazilië. Rond 8.00u vallen we al in slaap.

DAG 3: TOENDRA

De nacht heeft ons alle drie deugd gedaan en na een rustig ontbijt nemen we de kaart ter hand. De vorige dag was een interessante ervaring, maar we zouden toch ook graag wat meer zien dan de binnenkant van een wolk en besluiten de vallei Glenn Derry naar het zuiden te volgen. Die dag brengt ons heel wat uitzonderlijke tafereelen. We volgen de westkant van de vallei cross country. Van zodra de sneeuw begint te wijken voor laag struikgewas beginnen de eerste tekenen van leven op te duiken. In het moerassige toendralandschap, dat volstrekt van leven onttrokken lijkt te zijn, schrikken we regelmatig op van opvliegende ruigpoothoenders (grouse). Hoger op de flanken zien we konijnen rennen. Wat een verademing na de ijswereld van gisteren! We wanen ons in Siberië en proberen ons in te beelden hoe het moet zijn om als ontsnapte gevangene uit een strafkamp van de Sovjets richting Indië te vluchten. Zie ons hier lopen in al onze high tech kleren...

Naarmate de dag vordert worden de talloze stroompjes stromen die zich zomaar laten oversteken, worden de struiken boompjes en de boompjes bomen. De bossen betekenen dat we bijna naar het oosten moeten draaien en dat we ruim de helft van onze dagtocht afgewerkt hebben. We beginnen al te dagdromen over de volgende bothy en hopen die avond vuur te hebben. In het bos net ten zuiden van Creag Bad an t-Seabhaigh vinden we een enorme dode boom. Dood staand hout! Beter kan je niet vinden toch?! We amuseren ons met wat klauteren rond het enorme buitenaardse gedrocht en binden elk een paar kilo dikke takken op onze rugzak. 't Is niet meer zo ver en het extra gewicht zal de extra moeite zeker waard zijn eens we onze intussen flink vochtige schoenen kunnen drogen.

Voor het eerst in anderhalve dag bevinden we ons terug op paden die echter stijgen. De plantengroei verdwijnt terug en midden de namiddag buigen we af naar het noorden. Devil's point (1004m) domineert de omgeving en aan de voet zien we in de verte een kleine vierkante spikkel. Ons doel van de dag, Corrou Bothy.

Wanneer we de deur open duwen zien we dat we niet alleen zijn. Twee slaapzakken en wat ander materiaal doen ons afvragen in wat voor gezelschap we de nacht zullen doorbrengen. Iets later krijgen we bezoek van twee oudere Britse mannen. Ze waren die dag verder getrokken naar de Garbh Coire bothy enkel om te zien dat die aan flarden lag en dat er sneeuw naar binnen was geblazen.

Vlak voor het donker arriveren onze twee mystery guests. Twee jonge Britse kerels die zich zonder sneeuwschoenen voortbewegen en overdag halsbrekende klauterpartijen uitvoeren met stijgijsers en ijspikkel. Al snel blijkt dat we in goed gezelschap zijn, maar ons hout blijkt tot in de kern wak te zijn. Dat heb ik nog nooit gezien. Normaal is staand dood hout in de kern droog. Ik baal flink en onze Britse vrienden vragen "did you get it from the bog?". "We did, but it was standing dead wood" antwoord ik met de geur van zure houtrook rond m'n hoofd. "Ah that wood might have been there for over a hundred years mate. If people want to make a fire here they haul in bags of coal or dry wood. It's no use". Niet enkel brandt het hout niet, onze whisky is ook bijna op. Ook zij hebben alleen nog maar een klein borstzakflesje maar we geven beide onze karige voorraad kameraadschappelijk door. Het gebaar warmt ons meer dan het effect van de paar slokken.

DAG 4: THE GREAT ESCAPE

Wanneer ik 's morgens de deur open doe schrik ik me rot. Ik sta oog in oog met een hert! De vorige avond had ik de Britten al horen zeggen dat er een zwanger dier rond de bothy zou rondhangen, op zoek naar eten, maar het is toch even schrikken als je met je slaaphoofd oog in oog komt te staan met een beest dat je anders hoogstens vluchtig ziet. Eens de schok verdwenen kan ik alleen maar breed lachen. Dit is gewoon prachtig! Zoals voorspeld is deze derde trekkingdag regenachtig en relatief warm. Bij het opstaan merkte Ward op dat z'n oren suïden, iets waar we in eerste instantie niet echt aandacht aan besteedden, maar dat achteraf de voorhoede van iets ergers zou blijken. Ward voelt zich misselijk en koortserig. Het fluiten in z'n oren was blijkbaar toch een waarschuwing geweest. Lijkkbleek en totaal belabberd gedraagt hij zich als een waardige vent en neemt z'n gerief op. We weten allemaal dat het enige dat we kunnen doen terugwandelen is. Lairig Ghru, een noord-zuid lopende vallei/breuk van een dikke 10 kilometer lang wacht en daarna moeten we nog door Charlemagne Gap en terug tot aan de auto geraken. We nemen Ward tussen ons in en beginnen in wat we al lachen "tractor mode" noemen aan de terugweg. In een gestaag tempo trekken we naar het noorden. Eerst door het pad in de vallei en later met sneeuwschoenen door de nauwe hoge geul gevuld met sneeuw en steenpuin. Na enkele uren voelt Ward zich beter. Hij heeft terug kleur gekregen en heeft geen moeite om het tempo aan te houden. Iets later klimmen we noordoostelijk uit de vallei en niet lang daarna bevinden we ons aan de ingang van Charlemagne Gap, een notoire geul tussen de heuvels die ons vlak bij het skistation zal brengen. De rangers hadden ons uitgebreid gewaarschuwd omdat het jaar daarvoor verschillende mensen de dood gevonden hadden in die gap vanwege lawines. Gelukkig liggen de flanken zo goed als droog en met een gerust hart klauteren we er door. We zijn vermoeid en Ward voelt zich nog steeds niet zo lekker. Na een blik op de kaart besluiten we in rechte lijn cross country te gaan. Na het doorwaden van enkele stroompjes en geploeter door nat gebied komen we aan bij het skistation. We melden ons af bij de rangers en wat later staan we bij de auto. We trekken droge schoenen aan en warmen ons aan een paar flinke slokken Famous Grouse Whisky. Na een schranspartij in het dorp drinken we in het Youth Hostel nog een paar lokale biertjes en kruipen vroeg onder de wol om de volgende dag de 1200km terug te rijden.

